

УДК 336.22(477)

Савченко Н.М., к.е.н., доцент

Житомирський національний агроекологічний університет

м. Житомир

ПОДАТКИ ЯК ДЖЕРЕЛО ДОХОДІВ БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Податки є однією з основних умов існування будь-якої держави на всіх етапах її виникнення та розвитку. Без відчужування суспільством в якості

податків коштів неможливе функціонування органів державної влади, не зайнятих продуктивною працею громадян. З розвитком суспільства і держави, розширенням його функцій зростає і потреба у фінансових ресурсах, необхідних для покриття державних витрат. В радянський період історії України податки не відігравали вагомої ролі в управлінні суб'єктами господарювання. В процесі розвитку ринкової економіки податки з малозначущого і багато в чому формального інструменту перетворюються на потужний важіль економічної політики держави. Сьогодні податки є не тільки головним джерелом доходів України, вони беруть на себе функції регулювання економічних процесів, забезпечення виконання соціальних гарантій.

Від стану податкової системи залежить фінансова діяльність держави, від кількості податкових платежів, що надійшли в скарбницю залежить розмір його основних фінансових фондів і життєдіяльність суспільства в цілому. Тому в сучасних умовах реформування податкової системи України, коли відбувається поступальний процес її цілісної побудови, заснованої на принципах правової держави та ринкової економіки необхідною є оптимізація місця і ролі податків в доходах бюджетів різних рівнів, розподілу податкового навантаження серед окремих верств населення і галузей економіки.

Метою дослідження є оцінка змін податкової системи в умовах євроінтеграції за для підвищення ефективності національної економіки та зростання рівня добробуту населення України.

Питаннями оптимізації оподаткування в Україні займалися ряд вітчизняних вчених, серед яких: В.Л. Андрущенко, А.В. Василенко, О.Д. Василик, В.П. Вишневський, Т.І. Єфименко, Ю.Б. Іванов, А.І. Крисоватий, М.І. Крупка, І.О. Луніна, В.М. Мельник, П.В. Мельник, С.В. Михайленко, Ю.В. Пасічник, А.М. Соколовська, Л.Л. Тарангул, О.П. Чернявський, Л.М. Шабліста, І.Ф. Щербина та ін. В своїх працях воли розглядали концептуальні основи податкової системи в різних її аспектах. Проте слід відмітити відсутність єдності думок серед вчених-економістів, щодо вдосконалення регулятивної моделі вітчизняної податкової системи та конструювання конкретного і взаємопов'язаного інструментарію, який дозволив би цілеспрямовано впливати на розвиток національної економіки і соціальні процеси в країні.

Військові дії на Сході України вимагають значних витрат бюджету. Економічна ситуація в Україні на початок 2015 року не сприяє зростанню бізнес активності, проте саме український бізнес є головним джерелом залучення коштів до бюджету. На сьогодні основними проблемами української податкової системи є кількість податків, система їх адміністрування та податкові ставки. Для вирішення цих проблем перманентно проходять зміни в податковій системі України. При цьому реформування податкової системи відбувається у відповідності до податкових систем країн Євросоюзу. Вибір такої орієнтації пов'язаний із необхідністю податкової гармонізації європейської та національної податкових політик за для зміцнення позицій

України в економічному конкурентному середовищі та досягнення стратегічної мети – інтеграції в ЄС.

Розглянемо більш детально яким же чином Державна фіскальна служба планує залучати кошти до бюджету в найближчий час. Перш за все заявлено про припинення практики проведення перевірок з встановленням обов'язкових сум податкових нарахувань. З цією метою не так давно були скасовані критерії ефективності проведення планових та позапланових перевірок суб'єктів господарювання.

Нагадаємо, що протягом останніх років податкові органи при проведенні планових перевірок повідомляли посадовим особам платника податків про обов'язкову суму нарахувань грошових зобов'язань за актом перевірки незалежно від стану обліку, наявності порушень у діяльності підприємства та суми раніше сплачених податків. Сума податкових нарахувань «на акт» становила, як правило, не менше 500 тис. грн. для платників податків з обсягом валових надходжень понад 30 млн. грн. на рік і не менше 1 млн. грн. в тому випадку, якщо доходи підприємства перевищували 100 млн. грн. в рік. Як правило, такі домовленості з податковою інспекцією припускали також дачу хабара конкретному представнику ДПІ.

Також починаючи з 2015 року основні зусилля Державної фіскальної служби будуть спрямовані на руйнування схем мінімізації податків в таких сферах:

1. Незаконне формування податкового кредиту по безтоварних операціях. Дана категорія перевірок проводиться за чітко відпрацьованим алгоритмами, в основі яких - встановлення ознак «фіктивності» в діяльності постачальників товарів, робіт, послуг. Також на сьогоднішній день існує багата судова практика у спорах про оскарження відповідних податкових повідомлень-рішень. Протягом першого півріччя безтоварні операції і пов'язані з ними не законний податковий кредит і витрати з податку на прибуток стануть об'єктом контролю в рамках податкового компромісу (Закон №63-VIII від 25.12.2014 року).

2. Жорсткий контроль сплати ПДВ, посилення адміністрування, введення електронного адміністрування ПДВ в 2015 році.

3. Неправомірна мінімізація податку на прибуток за операціями з резидентами країн з «м'яким податковим кліматом» і деякими іншими суб'єктами. Суб'єкти господарювання вже зіткнулися з першими перевітками по так званім контрольованим операціям (трансфертне ціноутворення). Одним з напрямків податкової політики цього року стане боротьба з офшорними схемами мінімізації податків і приховування реального власника активів. З цією метою був прийнятий закон про розкриття кінцевих вигодонабувачів юридичної особи. Також Уряд має намір прискорити підписання угод про уникнення подвійного оподаткування з низкою країн.

4. Зарплати в «конвертах» та інші способи незаконної мінімізації податку з доходів фізичних осіб. Чинне законодавство не дозволяє податковим органам ефективно боротися з тіншовими доходами громадян. Але останні

ініціативи уряду, зокрема, ідея податкової амністії ("нульова декларація"), може істотно змінити практику нарахування та стягнення відповідних податків до бюджету. Закон №77-VIII, що передбачає додаткові заходи щодо легалізації зарплат, дозволить поповнити бюджет за рахунок великих фінансових санкцій, але проблему виплат доходів в "конвертах" не вирішить.

Податкова система України має трансформуватися та розвиватися у гармонізації із податковими системами інших європейських країн. При реформуванні податкової системи важливо також розуміти, що податкова політика є складовою єдиної концепції макроекономічного регулювання.

Список використаної літератури:

І.Лютий І. Концепція реформування податкової системи України та конкурентоспроможність національної економіки / І. Лютий, В. Тропина// [Електронний ресурс]. – Режим доступу: me.kmu.gov.ua/file/link/105024/file...2013_part2.pdf